

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Viljandi maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamine”**

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määrus „Viljandi maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamine” on ette valmistatud looduskaitseaduse (edaspidi *LKS*) § 10 lõike 1 alusel.

Eelnõukohase määrusega arvatakse kaitse alt välja Viljandi maakonnas seitse kaitsealust parki, puistut ja põlispuude grupp, mis on minetanud looduskaitseväärtuse. Loodusobjektide kaitse alt väljaarvamisele ja vastavate kaitse alla võtmise otsuste kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 kohast menetlust.

Keskkonnaministri määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Marica-Maris Paju (tel 5336 5805, e-post maris.paju@keskkonnaamet.ee), eelnõu vastavust looduskaitseadusele ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Eleri Laidma (tel 680 7911, e-post eleri.laidma@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Maiu Paloots (tel 730 4422, e-post maiu.paloots@keskkonnaamet.ee) ja keeleliselt on toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Piret Palm (tel 626 0730, e-post piret.palm@envir.ee).

Määruses nimetatud Viljandi maakonna parkide ja puistute seisundit hindas 2017. aasta märtsis Keskkonnaameti töögrupp koosseisus Hille Lapp, Meelis Suurkask, Tarmo Niitla, Jarmo Jaanus ja Marica-Maris Paju.

2. Eelnõu sisu, kaitse alt välja arvamise põhjendus

Määruses käsitletud pargid ja puistud on kaitse alla võetud nii Eesti Vabariigi algusaastatel kui ka enne taasiseseisvumist asjaomase ametiasutuse otsuse või käskkirjaga. Tulenevalt Ülemnõukogu 23. veebruari 1990. a otsuse „Eesti NSV seaduse „Eesti looduse kaitse kohta” kehtestamine” punktist 4 laieneb alates 15. märtsist 1990. a looduse kaitse ja kasutamise seotud suhetele, mis on tekkinud enne 15. märtsi 1990. a, Eesti NSV seadus „Eesti looduse kaitse kohta”. 9. juulil 1994. a jõustunud kaitstavate loodusobjektide seaduse § 30 lõige 6 sätestas, et kõik enne nimetatud seaduse jõustumist moodustatud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord jäävad kehtima kuni nimetatud seadusega sätestatud korras uue kaitse-eeskirja rakendamiseni niivõrd, kui võrd need ei ole vastuolus kehtiva seadusega. Sisuliselt annab sama regulatsiooni ka kehtiva looduskaitseaduse § 91 lõige 1, mille kohaselt enne selle seaduse jõustumist kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord jäävad kehtima kuni nimetatud seaduse alusel uue korra kehtestamiseni või kaitsekorra kehtetuks tunnistamiseni. Looduskaitseaduse § 13 lõikest 1 tulenevalt kohaldatakse loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamisel sama seaduse §-des 8 ja 9 loodusobjekti kaitse alla võtmise kohta sätestatud. Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 kohaselt võtab kaitseala, sh pargi, puistu või arboretumi kaitse alla Vabariigi Valitsus ning lähtudes eeltoodust ja haldusmenetluse seaduse § 68 lõikest 2 tunnistab senise

kaitse-eeskirja või kaitsekorra kehtetuks samuti Vabariigi Valitsus. Pargid ja puistud (sh arboreetumid, dendraariumid, seleksioonaiad) on kaitse alla võetud eri aegadel eri taseme otsustega, seega tunnistatakse kehtetuks kõik määruses nimetatud kaitse alt väljaarvatavate parkide ja puistute kaitse alla võtmist puudutavate otsuste vastavad osad.

Ajalooliste parkide kaitse alla võtmisel ja piiritlemisel on arvestatud põhimõtet kaitsta parki kui tervikut, st nii pargi elus (põlispuud, pargi puistu ja neist sõltuvad elustikurühmad, sh eriti kaitsealused liigid) kui ka eluta (pargi ajalooline struktuur, pargi piirid jm kultuuriväärtused) väärtusi. Määruses käsitletavat pargid on rajatud Põhjasõja-järgsel perioodil ja seetõttu on võimalik suurim põlispuude vanus 200–250 aastat, mis on mitme lehtpuuliigi jaoks ka võimalik eluea piir. Eesti parkide suurem rekonstrueerimine vastavalt muutunud moesuundadele, sh laiendamine ja uusistutused, toimus 19. sajandi teisel poolel. Tolleaegne pargistruktuur, põlised puud ja pargi esteetiline olemus olid peamised kaitse alla võtmise põhjused 20. sajandi keskpaiku. Loodusobjekti LKS § 7 lõike 1 kohaseks kaitse alla võtmise eelduseks on selle ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus. Parkide peamised kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskirja (edaspidi *parkide kaitse-eeskiri*) kohased kaitseväärtused on ajalooliselt kujunenud planeering, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtuslik puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnalised kujunduselemendid.

Säilinud väärtuste (pargiruumi terviklikkus, struktuurilemendid nagu avatud alad, pargi teestik ja veekogud) hetkeseisu kindlakstegemiseks ja kaitsevajaduse üle otsustamiseks kasutati määruse ettevalmistamisel Rahvusarhiivi avaliku kaardirakenduse ja Maa-ameti ajalooliste kaartide kaardirakenduse kaarte ning kultuurimälestiste riikliku registri (sh Muinsuskaitseameti digiteeritud arhivaalide) andmeid. Mitmel korral oli ainukeseks võimaluseks pargi varasemat struktuuri hinnata vaid Venemaa üheverstalise kaardi abil. Määruses käsitletud pargid (säilinud pargiosad) on pargiarhitekt E. Brafmani määratluses väikepargid, mille pindala on kuni 5 ha, vaid Kivistiku metsapargi pindala on u 17 ha. Tuginedes vanadele kaartidele, on need juba rajatud väikeste lihtsate mõisaparkidena, mis on olnud ilma suurejooneliste ja rohkete elementideta. Alljärgnevas tabelis 1 nimetatud pargid on oma puistu vanuse, pikaajalise hooldamatuse ja tormide tõttu kaotanud käesolevaks ajaks suurema osa kunagistest väärtustest.

Määruses kajastatud **dendropark** (Raudsepa dendropark) on kaitse alla võetud teaduslikust seisukohast lähtuvalt. Dendroparkide puhul hinnatakse esmajärjekorras säilinud liigirikkust ja kogu süsteempärasust. Planeeringut ja pargiarhitektuurilisi elemente hinnatakse peamiselt juhul, kui dendropark on rajatud või kujundatud lähtuvalt aiakunsti reeglitest.

Käesolevaks ajaks ei ole määruses käsitletud ja tabelis 1 märgitud parkidel säilinud looduskaitsealuses ega kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskirjas nimetatud kriteeriumidele vastavat üleriigilist looduskaitsealust väärtust ning nende edasine kaitse riiklikul tasandil ei ole vajalik ega otstarbekas. Tabelis 1 on tuginedes ajalooliste kaartide analüüsile ning välitöödel tuvastatud säilinud väärtuste seisundile esitatud põhjendused, miks need pargid riikliku kaitse alt välja arvatakse.

Tabelis 1 on märkuste lahtris kirjas ka info, kas ja kuidas määruses käsitletud parke kajastatakse omavalitsuse üldplaneeringus, sh kas ja milliseid ettepanekuid kaitsealuste loodusobjektide kohta on tehtud, ning see aitas kaasa Keskkonnaameti seisukoha kujundamisele. Kui loodusobjekt kustutatakse keskkonnaregistrist, toob see üldjuhul kaasa muudatuse omavalitsuse üldplaneeringus (kaovad piirangud).

Teadaolevatel andmetel ei ole ühegi mahakantava pargi ega puistu territooriumilt leitud pargi kaitse korralduse seisukohalt olulisi kaitsealuseid liike. Ühe pargi territooriumil on registreeritud kahe käsitiivaliseliigi olemasolu ja kahe pargi territooriumil on valge-toonekure pesad. Parkide looduskaitse alt väljaarvamisel tagatakse nii käsitiivaliste kui ka valge-toonekure kaitse isendikaitse kaudu. Juhul kui pargis või puistus on ehitis- või arheoloogiamälestisi või on alal pärandkultuuriobjekte, siis on vastav mäрге lisatud märkuste lahtrisse ning lisatud on objekti registrikood.

Pargi väärtuste kirjeldamisel on kasutatud riiklikke registreid ja Ü/K „Metsaprojekt” Eesti Metsakorralduskeskuse tööd „Viljandi rajooni pargid” (1981; edaspidi *Metsakorralduskeskus*).

Tabel 1. Viljandi maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamise põhjendused.

EO – eraomand, MO – munitsipaalomand, RO – riigiomand, JRO – jätkuvalt riigi omandis olev maa, KR – keskkonnaregister

Nr	Objekt	Asukoht	Põhjendused. Märkused. Pindala on antud KR andmetel
1.	Halliste dendropark KLO1200541	Halliste vald, Kulla küla	<p>Halliste põlispuud grupp on osa vanast Pornuse ja Halliste kooliaiaast, mis rajati õppeaiana 20. sajandi esimesel poolel. Esialgne liikide nimestik puudub. Metsakorralduskeskuse andmetel oli 1981. aastal kaitseväärtus vaid nn dendropargi osal (pindala 0,8 ha), mil dendropargis kasvas 13 okaspuuliiki ja 31 lehtpuuliiki. Nüüdseks on osa dendropargis kasvanud puudest hävinud, sh tol korral erilisena esile toodud kollane hobukastan. 2017. aastal oli territooriumil välimuselt ja mõõtmetelt märkimisväärsemad kaks palsamipaplit, mille ümbermõõt oli suurem kui neli meetrit, ning heas seisundis korrapärase võraga palsaminulg (ümbermõõt 187 cm). Puud moodustavad osa asula haljastusest, kuid neil puudub väärtus dendroloogilise kolleksioonina. Palsamipaplid (<i>Populus balsamifera</i>) on suhteliselt lühiealised puud, mis on Eestis haljastuses tavapärased ja seetõttu ei kaalutud konkreetsete isendite kaitsealuse looduse üksikobjektina kaitse alla võtmist.</p> <p>Halliste valla üldplaneeringus 2015. aastani (http://www.maaamet.ee/detailid/legendid/halliste_seletuskiri) märgitakse, et Halliste dendropark on osa I klassi väärtuslikust maastikust ja see jääb valla tähtsusega puhkealasse.</p> <p>Kuna dendropargi säilinud osal puudub nii teaduslik kui ka pargiarhitektuuriline väärtus ning väärtuslikumad puud on kaitstud kohaliku omavalitsuse planeeringu kaudu, siis arvatakse ala riikliku kaitse alt välja.</p>

			Objekti pindala on <i>ca</i> 0,8 ha (JRO).
2.	Halliste kirikupark KLO1200607	Halliste vald, Pornuse küla	<p>Halliste kirikupark on kaitse alla võetud seal asuva Vabadussõja mälestusmärgi asukoha tõttu. Tegemist on tavapärase asulahaljastusega, kus samba asukoha ümbruses on säilinud puuderead, kuid neil puudub looduskaitseväärus (puud on keskmise ümbermõõduga, puuduvad erikujulised või muud eripärased eksemplarid). Kuna alal puudub nii teaduslik kui ka pargiarhitektuuriline väärtus, arvatakse kirikupark riikliku kaitse alt välja.</p> <p>Halliste valla üldplaneeringus 2015. aastani (http://www.maaamet.ee/detailid/legendid/halliste_seletuskiri) kirikuparki ei mainita. Vabadussõja mälestussammas ja kirikuaed (kattub osaliselt looduskaitsealuse kirikupargiga) on kultuurimälestised (reg nr 27177 ja reg nr 13207).</p> <p>Objekti pindala on 1,1 ha (EO 0,2 ha; MO 0,9 ha).</p>
3.	Aindu põlispuude grupp KLO1200074	Viljandi vald, Aindu küla	<p>Aindu põlispuude grupp on päritolult Pärsti (Aindu) karjamõisa park, mis on rajatud väikese ja liigivaesena (põhipuuliik on vaher). 2017. aasta ülevaatusel selgus, et peamiselt on tegemist isekülvse järelkasvuna tekkinud noore puistuga, milles on üksikuid vanu puid. Alleest on suurem osa tormide tagajärjel hävinud ning maaomanik on tühjadesse kohtadesse istutanud eriliigilisi noori puid. Endine väike esiväljak on täisistutatud. Karula järve äärne puistu koosneb peamiselt hallist ja mustast lepast ega ole istutatud pargina.</p> <p>Kehtivas Viljandi valla (endise Saarepeedi valla osas) üldplaneeringus (http://www.maaamet.ee/detailid/legendid/saarepeedi_seletuskiri) on Aindu põlispuude grupp nimetatud kaitstava looduse üksikobjektina ja määratud maakondliku tähtsusega väärtusliku maastiku osana. Seega on väärtuslikum osa alast juba kaitstud planeeringu kaudu.</p> <p>Kuna ala on tavaline puudesalu, millel puudub pargiarhitektuuriline väärtus, arvatakse see riikliku kaitse alt välja.</p> <p>Objekti pindala on 4,7 ha. Kogu ala on jaotunud mitme eraomandi vahel, osa teest kuulub riigi omandisse (0,01 ha).</p>
4.	Kivistiku metsapark KLO1200077 (KR-s valed piirid)	Viljandi vald, Vana-Võidu küla	<p>Kivistiku metsapark on Vana-Võidu mõisa juurde kuulunud jalutusmets, mille peamised puuliigid on saar, haab ja kuusk. Üksikute puudena leidub ka</p>

			<p>tamme ja pärna. Puistu keskmine vanus on <i>ca</i> 60 aastat, kuid puistus leidub hajusalt mõisaageleid põlispuid, mis on metsaregistri andmetel üle saja aasta vanad. Ala on ülepinnaliselt määratud vääriselupaigaks (VEP L019956, 16,7 ha). Metsaparki on räsitud tormid, mille tõttu on alal palju tormimurdu. Metsapark on metsaruumina säilinud ja seda kasutatakse aktiivselt nii spordikui ka puhkealana.</p> <p>Koostatava Viljandi valla üldplaneeringu teemakaardi (http://www.viljandivald.ee/documents/11546/10702906/Joonis+1_8+Vana-voidu.pdf/dc666e72-dd64-49dc-8bb3-298b573d9dc7) alusel on ala VEP tõttu märgitud kaitseala maana ja see tagab loodusväärtuste kaitse. Pargina alal looduskaitselist väärtust ei ole, mistõttu arvatakse ala kaitsealuste parkide nimistust välja.</p> <p>Objekti pindala on u 17,1 ha, mis kuulub riigi omandisse (muu avalik-õiguslik mets, üldkasutatav maa) ning väike osa on JRO maa (2,1 ha).</p>
5.	Pärsti park KLO1200055	Viljandi vald, Pärsti küla	<p>Pärsti mõisapark on rajatud 18. sajandi lõpus ning see laiendati 19. sajandi algupoolel suurejooneliseks järvedega pargiks. Peahoone on renoveeritud, selles asub külakeskus ja lasteaed. Funktsioonist tulenevalt on esiväljakule rajatud laste mänguala.</p> <p>Parki on räsitud mitmed tormid, mistõttu suur osa pargi põhiosa põlispuid on hukkunud, sh aktsendiks olnud kaitsealune põlissaar, asemele on kasvanud isekülvne saarevõsa. Endised külgväljakud on võsastunud, põlispuid on hukkunud. Kuigi peahooneesine pargiruum (esiväljak ja mõned seda ääristavad puud) on säilinud, ei ole sel looduskaitselist väärtust ning säilinud puudegruppide kaitse tagab ka muinsuskaitse. 20. sajandi keskel pargi äärealale õppeotstarbel rajatud dendraariumil puudub looduskaitseline väärtus, sest see on pindalaliselt väga väike (alla 1 ha), eksootidest on säilinud vaid üks pöök ja lehis, ala on hooldamata. Seetõttu arvatakse kogu ala riikliku kaitse alt välja.</p> <p>Koostatava Viljandi valla üldplaneeringu teemakaardi (http://www.viljandivald.ee/documents/11546/10702906/Joonis+1_15+Parsti.pdf/d7b82bbe-b116-</p>

			<p>4623-bd15-2bc5d6616f5c) kohaselt on Pärsti park üks osa Pärsti mõisa miljööalast. Kuna pargiruum on osaliselt säilinud ja mõisaümbrus on miljööväärtusega ala, on Viljandi Vallavalitsus oma 31. märtsi 2017. a kirjaga nr 6-4/563-1 avaldanud soovi võtta park koostatava üldplaneeringu alusel kaitse alla kohalikul tasandil.</p> <p>Pärsti mõisakompleks, sh park (nr 14750), on arvel kultuurimälestisena. Pärsti mõisa järved on KR andmetel kahe käsitiiivalise liigi elupaik, kuid see ei laiene pargialale.</p> <p>Objekti pindala on 2,8 ha (MO 2,57 ha, RO 0,1 ha, EO 0,13 ha).</p>
6.	Raudsepa dendropark KLO1200253	Viljandi vald, Valma küla	<p>Raudsepa dendropark on päritolult talupark, mis on rajatud 20. sajandi algusaastatel. Park rajati regulaarsuse põhimõtetel nii, et eriliigilistest puudest alleed ristusid. Suur hulk vanemaid puid on tormides murdunud või hukkunud külmadel talvedel ning ala on võsastunud. Ühel lagendikul asuvad nõukogude ajal rajatud laululava varemed. Metsakorralduskeskuse andmetel oli pargi seisukord halb juba 1981. aastal.</p> <p>Endine talu (sh dendropark) on jaotatud kolmeks maaüksuseks, millest koostatava Viljandi valla üldplaneeringu teemakaardi (http://www.viljandivald.ee/documents/11546/2211070/Joonis-1_17+valma.pdf/282614ed-1f37-434b-b4a4-5d934d9ade65) kohaselt on osa ette nähtud väikeelamute maaks. Säilinud puud ei ole erakordsete mõõtmetega, ei moodusta väärtuslikku dendroloogilist kollektsiooni ega pargiarhitektuurilist tervikut, mistõttu arvatakse dendropark riikliku kaitse alt välja.</p> <p>Objekti pindala on 2,6 ha (EO 2,09 ha, RO 0,02 ha, JRO 0,51 ha).</p>
7.	Tusti metsapark KLO1200213	Viljandi vald, Tusti küla	<p>Tusti metsapark on rajatud väikese, kuid maalilise mõisapargina. Pargiruum on vähenenud nõukogude ajal pargi äärealadele ehitatud hoonete tõttu. Säilinud on esiväljaku puudegrupid ning oru veerudel olev metsapark, mille peapuuliik on saar. Suurema osa puistust moodustab saare ja jalaka järelkasv. Osa põlispuudest on tormide tõttu väljalangenud. Lihtsal pargiväljakul on aktsendiks jäme pappel (ümbermõõt 364 cm; <i>Populus sp</i>) ning oru põhjas kasvab märkimisväärne künnapuu (ümbermõõt 486 cm; <i>Ulmus laevis</i>).</p>

			<p>Kuna pargiruum on osaliselt säilinud, pargis asub külaseltsimaja ja peamine osa alast on munitsipaalomandis, mis on osaliselt ette nähtud puhkealaks, siis on Viljandi Vallavalitsus oma 31. märtsi 2017. a kirjaga nr 6-4/563-1 avaldanud soovi võtta park koostatava üldplaneeringu alusel kaitse alla kohalikul tasandil, mistõttu ala arvatakse riikliku kaitse alt välja.</p> <p>Objekti pindala on 3,9 ha, millest peamise osa (2,68 ha) moodustab munitsipaalmaa ning äärealadel on vähemal määral eramaid (viis maaüksust, 0,83 ha) ja JRO maad 0,37 ha.</p>
--	--	--	---

Määrusega Viljandi maakonnas kaitse alt väljaarvatavaid parke ja puistuid on seitse (kogupindalaga 31,1 ha). Maaomand jaguneb järgmiselt: eraomand (7,7 ha), riigiomand (15,1 ha, sh üldkasutatava maa sihtotstarbega maa 15 ha), munitsipaalomand (5,3 ha) ja jätkuvalt riigi omandis olev maa (3,0 ha).

3. Menetluse kirjeldus

Eelnõukohase määruse avalik väljapanek toimus ... 2017 Keskkonnaameti Viljandi ja Tartu kontor, Halliste ja Viljandi Vallavalitsuses.

Teade avaliku väljapaneku kohta ilmus väljaandes Ametlikud Teadaanded (... .. 2017), üleriigilise levikuga ajalehes Õhtuleht (... .. 2017), maakondliku levikuga ajalehes Sakala (... .. 2017), samuti eelnimetatud kohalike omavalitsuste kodulehel. Keskkonnaamet tegi ettepaneku arutada asja ilma avaliku aruteluta.

Looduskaitseaduse § 9 kohase kaitse alt välja arvamise menetluse käigus saadeti ... kinnisasja omanikule avaliku väljapaneku kohta väljastustatega teade, millele oli lisatud määruse eelnõu ja seletuskiri. Määruse eelnõu ja seletuskiri saadeti e-kirjaga Halliste ja Viljandi Vallavalitsusele, Maa-ametile, Maanteeametile, Muinsuskaitseametile, Keskkonnainspeksioonile ja riigimaa esindajale Riigimetsa Majandamise Keskusele. Määruse eelnõu kooskõlastasid kõik asjasse puutuvad isikud ja asutused vaikimisi. Ühtegi ettepanekut ei laekunud/ Laekus ... ettepanekut. /täiendatakse pärast avalikustamist/

Maaomanikelt ja kohalikel omavalitsustelt laekunud märkused ja ettepanekud ning nende arvesse võtmine või arvesse võtmata jätmine on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Maaomanikelt laekunud seisukohad vastuseks Keskkonnaameti poolt avalikustamise ja väljapaneku perioodil väljasaadetud kirjadele

Arvamuse esitaja nimi ja seos eelnõuga	Arvamuse kokkuvõte	Menetleja otsus

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus ei reguleeri otseselt määruse eelnõus käsitletud küsimusi.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Käesoleval ajal kehtib maamaksu soodustus ka nende parkide ja puistute kohta, mille väärtus on hääbunud juba aastaid tagasi. Maamaksuseaduse (edaspidi *MaaMS*) § 4 lõike 2 kohaselt makstakse looduskaitseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt maamaksu vastavalt 50% maamaksumäärast. Eelnõukohase määrusega korrigeeritakse kohalike omavalitsuste eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Kuna määrusega arvatakse selles nimetatud objektid kaitse alt välja, siis määruse jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuarist alates hakkavad nende kinnistute omanikud maamaksu maksuma vastavalt üldisele korrale. Maamaksu ei maksta MaaMS § 4 lõike 1 punktide 6 ja 10 kohaselt omavalitsusüksuse haldusalal asuvalt munitsipaalmaalt ja üldkasutatava maa sihtotstarbega maalt. Määruses käsitletud 31,1 ha on maksuvaba maa 23,3 ha. Omavalitsuste eelarvesse lisanduv maamaks on seega väheoluline ega mõjuta oluliselt valdade tulubaasi.

Määruse jõustumisel, st parkide mahakandmisel registrist, puudub mõju loodus- ja elukeskkonnale, kaitstavate liikide ja elupaikade seisund ei muutu, sest nimetatud aladel registreeritud kaitsealuste liikide kohta kehtib isendikaitse. Samuti puudub mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Määruse jõustumine ei puuduta rahvusvaheliste kohustuste täitmist ega too kaasa uute organisatsioonide moodustamist.

Määruse eelnõul on puutumus Halliste ja Viljandi valla üldplaneeringuga. Määruse jõustumisel tuleb üldplaneeringu koostamise korraldajal vastavalt planeerimisseaduse § 93 lõikele 4 kehtiva üldplaneeringu vastavusse viimiseks pärast üldplaneeringu kehtestamist muudetud või kehtestatud õigusaktidega, kanda muudatused (st kustutada määruses nimetatud loodusobjektid planeeringukaardilt) planeeringusse toiminguna, ilma avalikku menetlust läbi viimata. Muid põhimõttelisi muudatusi planeeringutele ei kaasne.

Vastavalt looduskaitseadusele on parkide ja puistute territoorium piiranguvöönd, kus kehtivad piirangud maaomanikule ning mitmed tegevused on lubatud vaid kaitseala valitseja igakordsel nõusolekul. Kui hävinud või looduskaitsealise väärtuse kaotanud loodusobjektid on keskkonnaregistrist kustutatud, väheneb Keskkonnaameti halduskoormus. Parkides kehtib piiranguvööndi režiim, kuid tuginedes kaitse-eeskirjale on seal enamasti uute ehitiste püstitamine keelatud. Kehtiv kaitsekord loetakse ala kinnisasja sihtotstarbelist kasutamist oluliselt piiravaks juhul, kui hoonestamata kinnisasi on elamumaa, ärimaa või tootmismaa sihtotstarbega ning kaitsekord keelab uute ehitiste püstitamise. Seetõttu on riigil kohustus need alad välja osta. Kuna pargid arvatakse kaitse alt välja, siis maa riigile omandamise kohustus kaob.

Mahakantavate parkide territooriumil ei ole EELIS-e andmetel toetuskõlblikke metsamaid ega poollooduslikke kooslusi. Kivistiku metsapark on küll metsamaa, kuid kuna ala on määratud vääriselupaigaks (VEP), siis metsapargi kaitse alt välja arvamise korral võimalik puidust saadav tulu ei suurene, sest alale jääb kehtima VEP-ist tulenev raiekeeld.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse teiste ministriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.